

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή: Τι είναι αυτό το βιβλίο και τι επιδιώκει να επιτύχει	13
Τι είναι;	13
Τι προσπαθεί να επιτύχει;	14
Πώς γράφτηκε;	17
Κεφάλαιο 1: Πώς μελετάμε τη γλώσσα;	19
1.1: Η γλωσσολογία ως γνωστική επιστήμη	19
1.1.1 Τι (δεν) είναι η γλωσσολογία	19
1.1.2 Τι (δεν) είναι γλώσσα	21
1.1.3 Η γλώσσα ως σύστημα γραμματικών κανόνων	25
1.1.4 Η διαφορά γλώσσας και λόγου	28
1.1.5 Η γλώσσα ως νοητικό φαινόμενο. Η γλώσσα ως όργανο	29
1.1.6 Θεωρία και τυπολογία	33
1.2: Η αυτονομία της γλώσσας	34
1.2.1 Κουλτούρα και γλώσσα	34
1.2.2 Άλλο γλώσσα, άλλο ορολογία	39
1.2.3 Γλωσσικός ντετερμινισμός: η «υπόθεση Sapir-Whorf» και οι εκδοχές της	41
1.2.4 Όλες οι γλώσσες είναι ίσες. Ομιλούμενες και νοηματικές γλώσσες	45
1.2.5 Η αυτονομία της γραμματικής	49

1.3: Γλώσσα και επικοινωνία, γλώσσα και σκέψη	53
1.3.1 Διαμορφώνει η επικοινωνία τη γραμματική;	53
1.3.2 Φωνολογία· μορφολογία· σύνταξη	57
1.3.3 Είναι η γλώσσα αναπόσπαστο μέρος της νόησης;	61
Προτεινόμενη βιβλιογραφία	70
Κεφάλαιο 2: Υπάρχει γλωσσικό ένστικτο;	75
2.1: Βιογλωσσολογία	75
2.1.1 Μπορούν να μιλήσουν τα ζώα;	75
2.1.2 Γλώσσα και άλλες νοητικές ικανότητες	80
2.1.3 Γλωσσικές ικανότητες – αναπτυξιακή νοητική διαταραχή	82
2.1.4 Ο «υπερμηχανικός» του Τσόμσκυ και η γλώσσα ως προϋπόθεση της αφηρημένης σκέψης	86
2.1.5 Οι «τρεις παράγοντες» στο σχέδιο της γλώσσας	89
2.2: Γλωσσική κατάκτηση.	95
2.2.1 Η γνώση της γλώσσας δεν προέρχεται εξ ολοκλήρου από το περιβάλλον.	95
2.2.2 Δυνατοί και αδύνατοι γραμματικοί κανόνες	101
2.2.3 Η κρίσιμη περίοδος	106
2.2.4 Οι «τρεις παράγοντες» ξανά	114
Προτεινόμενη βιβλιογραφία	121
Κεφάλαιο 3: Γλωσσική ποικιλότητα	125
3.1: Γλωσσικά καθολικά· γεωγραφικά και «γενετικά» χαρακτηριστικά	125
3.1.1 Τι (δεν) είναι γλωσσικό καθολικό	125
3.1.2 Greenberg: Τυπολογικοί συσχετισμοί	127
3.1.3 Καθολικά δομής και καθολικά υλικού	130
3.1.4 Το «κουλέρ λοκάλ» στις γραμματικές	133
3.1.5 Ζητήματα καταγωγής	138

3.1.6	Μορφολογική τυπολογία – Τύποι γλωσσών	141
3.2:	Τυπολογία επιφανείας και τυπολογία βάθους	146
3.2.1	Πόσο βαθιά πρέπει να σκάψουμε για να μελετήσουμε τη γλωσσική ποικιλότητα;	146
3.2.2	Τι είδους γενικεύσεις μπορούμε να κάνουμε με βάση το βάθος ανάλυσης;	148
3.2.3	Δύο παραδείγματα: σειρά όρων (επιφάνεια), τυπολογία των άρθρων (βάθος)	151
3.3:	Τα όρια της γλωσσικής ποικιλότητας.	157
3.3.1	Από το «όλα παίζουν» του Joos μέχρι τη Χαρτογραφία των Cinque και Rizzi	157
3.3.2	Και πολλές ενδιάμεσες λύσεις: ρεπερτόρια χαρακτηριστικών, πεδία κ.ά.	164
3.3.3	Άρα πόσο και πώς διαφέρουν οι γλώσσες;	171
	Προτεινόμενη βιβλιογραφία	176

Κεφάλαιο 4:	Από τις γλωσσικές κατηγορίες στη γλωσσική δομή	179
4.1:	Τι (δεν) είναι γραμματική	179
4.1.1	Γραμματική και δομή	179
4.1.2	Δομικότητα, αναδρομή, κεφαλές: οι συνδυαστικές αρχές της γλώσσας	183
4.1.3	Το μοντέλο 'Υψιλον	188
4.1.4	Φωνολογία	190
4.1.5	Μορφολογία	193
4.1.6	Σύνταξη	196
4.1.7	Πότε είναι επαρκής μία γραμματική θεωρία	199
4.2:	Η έννοια του χαρακτηριστικού	202
4.2.1	Χαρακτηριστικά: Η ύλη της γλώσσας	202
4.2.2	Διαδικά και μοναδιαία χαρακτηριστικά	207
4.2.3	Υπάρχουν «δομές χαρακτηριστικών»;	212

4.2.4 Τι είναι λοιπόν και τι κάνουν τα χαρακτηριστικά; Πόσα και ποια χαρακτηριστικά υπάρχουν; Είναι καθολικά;	220
4.3: Λεξικές και λειτουργικές κατηγορίες	222
4.3.1 Γλωσσικές κατηγορίες	222
4.3.2 Λεξικές κατηγορίες: ουσιαστικά, ρήματα, επίθετα	226
4.3.3 Λειτουργικές κατηγορίες	228
4.3.4 Μεικτές προβολές	231
Προτεινόμενη βιβλιογραφία	242
Κεφάλαιο 5: Πώς χτίζεται η γλωσσική δομή	245
5.1: Οι βασικές λειτουργίες: Συγχώνευση και Συμφωνία στη σύνταξη	245
5.1.1 Συντακτικό και σύνταξη	245
5.1.2 Συγχώνευση και Συμφωνία	247
5.1.3 Πώς φτιάχνονται οι γλωσσικές δομές: λέξεις, φράσεις και προτάσεις	252
5.2: Συγχώνευση	257
5.2.1 Συγχώνευση: πώς και γιατί	257
5.2.2 Η έννοια της κεφαλής και της προβολής	261
5.2.3 Κεφαλή και συμπλήρωμα: επιλογή	263
5.2.4 Κεφαλή και χαρακτηριστής	267
5.2.5 Προσάρτημα: μία ιδιαίτερη δομική θέση	274
5.3: Συμφωνία	281
5.3.1 Δράση εξ αποστάσεως;	281
5.3.2 Η (θεμελιώδης) έννοια της Τοπικότητας	283
5.3.3 Ο δυναμισμός της γραμματικής: η μετακίνηση συστατικών ως Συμφωνία και Συγχώνευση	287
Προτεινόμενη βιβλιογραφία	297

Κεφάλαιο 6: Φαινόμενα, περιγραφές, θεωρία	301
6.1: Φωνολογία και μορφοφωνολογία	301
6.1.1 (Απο)ηχηροποίηση: πέρα από την «ευφωνία»	301
6.1.2 Ανομοίωση: φωνολογία στα όρια	307
6.2: Μορφολογία	311
6.2.1 Ρηματοποιητές	311
6.2.2 Αχώριστα μόρια: συγγραφείς και συμπολεμιστές και σύνθετα	319
6.3: Σύνταξη	326
6.3.1 Ο περιορισμός προσώπου-πτώσης	326
6.3.2 Ο Χρόνος, η θέση του υποκειμένου και η δομή της πρότασης	330
6.3.3 Ενοποιώντας συντακτικές περιγραφές	342
Παραρτήματα	351
Παράρτημα Α: Το Διεθνές Φωνητικό Αλφάβητο	351
Α.1 Γενικές πληροφορίες	351
Α.2 Τα φωνήεντα	354
Α.3 Τα σύμφωνα	357
Παράρτημα Β: Γλωσσικές οικογένειες	361
Β.1 Γενικές πληροφορίες	361
Β.2 Φυλογενετικά δέντρα και ινδοευρωπαϊκή οικογένεια ..	362
Β.3 Άλλες οικογένειες και προβλήματα κατά την ιστορικοσυγκριτική έρευνα	365
Βιβλιογραφία	371